

Uchwała z dnia 24 maja 1994 r. I PZP 24/94

Przewodniczący SSN: Józef Iwulski (sprawozdawca), Sędziowie SN: Jadwiga Skibińska-Adamowicz, SA: Kazimierz Jaśkowski,

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Iwony Kaszczyszyn, w sprawie z powództwa Bolesława J. przeciwko Zasadniczej Szkole Ogrodniczej w P. o ustalenie, po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym w dniu 24 maja 1994 r. zagadnienia prawnego przekazanego przez Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku z siedzibą w Gdyni, postanowieniem z dnia 30 marca 1994 r. [...] do rozstrzygnięcia w trybie art. 391 k.p.c.,

"Czy nauczycielowi pobierającemu emeryturę jednocześnie zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy można udzielić płatnego rocznego urlopu dla poratowania zdrowia na podstawie art. 73 ust. 1 Karty Nauczyciela ?"

p o d j ą ł następującą uchwałę:

Dyrektor szkoły nie ma obowiązku udzielenia płatnego urlopu dla poratowania zdrowia nauczycielowi zatrudnionemu w pełnym wymiarze zajęć i pobierającemu równocześnie emeryturę (art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela - Dz. U. Nr 3, poz. 19 ze zm.).

U z a s a d n i e

Powód Bolesław J. domagał się udzielenia mu płatnego urlopu dla poratowania zdrowia na podstawie art. 73 Karty Nauczyciela. Pozwana Zasadnicza Szkoła Zawodowa w P. wnosila o oddalenie powództwa. Zażyciła, że skoro zgodnie z art. 73 ust. 1 Karty Nauczyciela w sytuacji, gdy do nabycia praw emerytalnych nauczycielowi brak jest mniej niż rok, urlop dla poratowania zdrowia może być udzielony na okres nie dłuższy niż do końca miesiąca, w którym nauczyciel przechodzi na emeryturę, to tym bardziej urlop taki nie może być udzielony nauczycielowi, który już otrzymuje emeryturę.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Elblągu, wyrokiem z dnia 30 listopada 1993 r. oddalił powództwo. Sąd ustalił, że powód był zatrudniony na stanowiskach nauczycielskich od 15 sierpnia 1957 r. do 31 sierpnia 1987 r., kiedy to przeszedł na emeryturę. Mimo przejścia na emeryturę powód dalej pracował jako nauczyciel: od 1

września 1987 w połowie etatu, a od 1 października 1988 r. w pełnym wymiarze czasu pracy. W związku z tym początkowo miał zawieszony prawo do pobierania emerytury. Jednakże od 1 lipca 1993 r. powód, będąc dalej zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy, pobiera emeryturę w zmniejszonym zakresie. Sąd Rejonowy uznał, że z art. 73 ust. 1 Karty Nauczyciela wynika, iż nie można udzielić urlopu dla poratowania zdrowia nauczycielowi, który w każdej chwili może skorzystać z już nabytych uprawnień emerytalnych.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Gdańsku z siedzibą w Gdyni, rozpoznając rewizję powoda od tego wyroku, przedstawił Sądowi Najwyższemu rozpoznawane zagadnienie prawne. Sąd Wojewódzki podziela pogląd, że źródłem wątpliwości co do wykładni art. 73 ust. 1 Karty Nauczyciela są zmiany wprowadzone w ustawie z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) pozwalające na pobieranie choćby części emerytury mimo zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy. Sąd Wojewódzki podnosi, że wykładnia celowościowa wskazuje, iż zamiarem ustawodawcy było stworzenie możliwości udzielenia "urlopu zdrowotnego" nauczycielowi, który po jego wykorzystaniu ma szansę powrotu do pracy. Ustawodawca wiąże więc prawo do urlopu z przejściem na emeryturę, nakazując jego skrócenie do miesiąca poprzedzającego to przejście. Może to oznaczać, że nie można jednocześnie być na urlopie z art. 73 ust. 1 Karty Nauczyciela i pobierać emerytury, niezależnie od podstawy jej nabycia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 73 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 3, poz. 19 ze zm.) nauczycielowi zatrudnionemu w pełnym wymiarze zajęć, po przepracowaniu co najmniej 3 lat w szkole, dyrektor szkoły udziela płatnego urlopu dla poratowania zdrowia na okres do jednego roku, o ile organ społecznej służby zdrowia stwierdzi, że stan zdrowia nauczyciela wymaga powstrzymania się od pracy w celu przeprowadzenia zaleconego leczenia. Jeżeli jednak do nabycia praw emerytalnych brak jest mniej niż jeden rok, płatny urlop dla poratowania zdrowia nie może być udzielony na okres dłuższy niż do końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego miesiąc, w którym nauczyciel przechodzi na emeryturę. Przepis ten przyznaje więc nauczycielowi, pod określonymi warunkami, prawo do płatnego, rocznego urlopu dla poratowania zdrowia. Już sama nazwa tego urlopu wskazuje, że jego celem jest poprawa stanu zdrowia nauczyciela i odzyskanie zdolności do pracy. Potwierdza to analiza zdania drugiego tego przepisu, które łączy długość omawianego urlopu z przejściem na emeryturę i nabyciem praw em-

erytalnych. Niezbędne jest więc nie tylko samo spełnienie przesłanek nabycia świadczenia emerytalnego, ale także koniecznym jest nabycie prawa do emerytury po rozwiązaniu stosunku pracy ("przejście na emeryturę"). Skoro okres trwania tego urlopu jest ograniczony datą przejścia na emeryturę, to tym bardziej prawo do urlopu dla poratowania zdrowia zależy od braku uprawnień emerytalnych. Jest to ściśle powiązane z funkcją tego urlopu polegającą na odzyskaniu zdolności do pracy. Pracownik uprawniony do emerytury, w przypadku pogorszenia się stanu jego zdrowia, może w każdej chwili skorzystać z uprawnień emerytalnych i urlop dla poratowania zdrowia nie spełniałby w tej szczególnej sytuacji swojej funkcji. Podkreślić trzeba, że ograniczenie czasu trwania urlopu dla poratowania zdrowia nie jest związane z rodzajem emerytury na jaką nauczyciel przechodzi (w szczególności czy jest to emerytura nabywana na ogólnych zasadach). Tak samo więc prawo do tego urlopu dla nauczyciela zatrudnionego już po przejściu na emeryturę nie może zależeć od rodzaju uprawnienia emerytalnego, a nawet od tego, czy emeryturę faktycznie pobiera. Ważne jest, aby nauczyciel posiadał stwierdzone prawo do tego świadczenia.

Należy też zwrócić uwagę na to, że rozwiązanie stosunku pracy z nauczycielem mianowanym, w razie jego choroby, uzależnione jest od upływu aż roku trwania choroby, a może nadto być ten okres przedłużony - po stwierdzeniu przez komisję lekarską poprawy stanu zdrowia i możliwości powrotu do pracy - ponad 1 rok, nie dłużej jednak niż do dwóch lat, licząc łącznie okres choroby i urlopu dla poratowania zdrowia (art. 23 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela). Udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia nauczycielowi mianowanemu, uprawnionemu do emerytury, mogłoby więc skutkować niemożnością rozwiązania z nim stosunku pracy, mimo niezdolności do pracy przez okres aż dwóch lat. Również ten aspekt przemawia przeciwko udzielaniu nauczycielowi posiadającemu prawo do emerytury płatnego urlopu dla poratowania zdrowia.

Z tych względów Sąd Najwyższy podjął uchwałę jak w sentencji.

=====